

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul legii cu privire la modificarea unor acte normative
(nr.367 din 28.09.2022)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege nominalizat, conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797/1996 și ale Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative și, reieșind din analiza efectuată relatăm următoarele.

I. Constatări generale

1. Proiectul de lege a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de deputatul în Parlament, dl Dan Perciun, conform prevederilor art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(1) din Regulamentul Parlamentului.

2. Potrivit Notei informative, scopul modificărilor propuse este stimularea susținerii angajaților care aleg să revină la muncă prin oferirea plăților de către angajator, în scopul compensării costurilor serviciilor alternative de îngrijire a copiilor acestora în vârstă de 0- 3 ani, în mărime de 2500 lei lunar per copil per angajat.

Proiectul prevede stabilirea unui regim fiscal special pentru plățile efectuate de către angajator prin permiterea deducerii cheltuielilor legate de costurile serviciilor alternative de îngrijire a copiilor. Limită maximă de deducere se stabilește în cuantum de 10% din fondul de retribuire a muncii per unitate. Subsecvent, plățile pentru compensarea costurilor legate de serviciile alternative de îngrijire a copiilor urmează a fi incluse la categoria venituri aferent cărora nu li se calculează contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii, respectiv, prime de asigurare obligatorie de asistență medicală. În acest sens vor fi operate modificările necesare în Codul fiscal, la Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale și Legea nr.1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală.

3. Conform clauzei de adoptare, proiectul de lege este atribuit la categoria legilor organice, adoptarea cărora, potrivit art.66 și 72 din Constituția Republicii Moldova, ține de competența Parlamentului.

4. La înaintarea proiectului de lege spre examinare în Parlament, menționăm asupra necesității respectării următoarelor prevederi obligatorii stabilite de legislația în vigoare:

- Potrivit art.35 din Legea nr.100/2017, expertiza anticorupție este obligatorie pentru toate proiectele actelor normative, inclusiv pentru proiectele actelor normative elaborate de deputații în Parlament.

- Urmare a analizei dispozițiilor proiectului de lege, în coroborare cu prevederile pertinente din domeniul finanțelor publice, se atestă că implementarea acestuia presupune un impact bugetar în sensul diminuării veniturilor bugetare. Este de notat că, potrivit art.7 alin.(2) din Codul fiscal, *„Pe parcursul anului fiscal, stabilirea de noi impozite și taxe de stat și locale, în afară de cele prevăzute de prezentul cod, sau anularea ori modificarea impozitelor și taxelor în vigoare privind determinarea subiecților impunerii și a bazei impozabile, modificarea cotelor și aplicarea facilităților fiscale se permit numai concomitent cu modificarea corespunzătoare a bugetului de stat și a bugetelor locale.”* De altfel, aprobarea proiectului în redacția propusă urmează a fi corelată cu politicile bugetar-fiscale, conform exigențelor alin.(4) art.131 din Constituție, potrivit cărora *„Orice propunere legislativă sau amendament care atrage majorarea sau reducerea veniturilor bugetare sau împrumuturilor, precum și majorarea sau reducerea cheltuielilor bugetare pot fi adoptate numai după ce sunt acceptate de Guvern.”* În acest sens, Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 6 din 13.03.2014 a statuat că *„legiitorul constituent a urmărit necesitatea obținerii acceptului obligatoriu al Guvernului în privința oricăror propuneri legislative sau amendamente care implică majorarea sau reducerea veniturilor, cheltuielilor sau împrumuturilor.”* Prin urmare, Parlamentul Republicii Moldova poate să supună examinării proiectul prenotat doar după avizarea pozitivă a acestuia de către Guvern.

- Potrivit art.32 din Legea nr.100/2017, proiectul actului normativ, însoțit de nota informativă, se transmite spre avizare autorităților publice responsabile de implementarea prevederilor conținute în proiect, instituțiilor interesate, precum și reprezentanților societății civile, care întocmesc și prezintă autorului proiectului avizele la proiect. Ținând cont de obiectul reglementării, se relevă necesitatea consultării proiectului cu Serviciului Fiscal de Stat și cu Ministerul Finanțelor, fiind autoritatea responsabilă de gestionarea finanțelor publice și efectuarea expertizei financiare, care este obligatorie pentru proiectele care au impact asupra bugetului public.

II. Obiecții de conținut și tehnico-legislative

Conform modificărilor propuse la art.19 din Codul fiscal, prin proiect se instituie o nouă facilitate acordată de angajator legată de *acordarea plăților îndreptate în favoarea angajaților cu scopul compensării costurilor serviciilor alternative de îngrijire a copiilor acestora în vârstă de 0-3 ani.*

Reieșind din nota informativă la proiect, deducem că prevederea vizată supra ține de posibilitatea implicării angajatorului în procesul de *finanțare al serviciilor de creșă* prin aplicarea modelului de susținere financiară „1+1” ce presupune că, o parte a cheltuielilor pentru serviciile date sunt acoperite de angajator până la 50%, iar suma rămasă va fi acoperită de către părinte.

Utilizarea noțiunii „servicii alternative de îngrijire a copiilor” în proiectul legii aduce totuși o neclaritate în înțelegerea și aplicarea normei, or noțiunea are un sens mai larg, cuprinzând posibilitatea finanțării de către angajator, inclusiv a serviciilor unei bone, norma neputând fi rezumată doar la finanțarea serviciilor de creșă după cum se urmărește din expunerea notei informative. Menționăm că, lipsa unei reglementări clare și a unei proceduri fiabile la nivelul legislației primare care să asigure legalitatea măsurilor propuse va crea probleme la aplicare în practică.

Amintim că, prin Legea nr.46/2022, Codul muncii al Republicii Moldova nr.154/2003 și Codul educației al Republicii Moldova nr.152/2014 au fost completate

cu prevederi ce reglementează posibilitatea angajatorilor de a deschide creșe pentru copiii salariaților, în vederea asigurării reconcilierii vieții profesionale cu cea de familie, cu oferirea salariaților săi servicii de îngrijire a copiilor cu vârsta cuprinsă între 0-3 ani. În acest context, considerăm oportună, înserarea unui nou articol în Codul muncii care ar legifera și dreptul angajatorului de a oferi salariaților plăți legate de compensarea costurilor serviciilor alternative de îngrijire a copiilor cu vârsta cuprinsă între 0-3 ani.

2. În redacția propusă, proiectul de lege conține deficiențe de tehnică legislativă, motiv pentru care, acesta necesită a fi revizuit întru ajustarea la prevederile Legii cu privire la actele normative nr.100/2017.

În acest sens, reținem necesitatea schimbării formulei dispoziției introductive de la Art.I și Art.II, după cum urmează:

„**Art.I** - Codul fiscal nr.1163/1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, ediție specială din 8 februarie 2007), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:”

Respectiv,

„**Art.II** - Anexa nr.3 la Legea nr.489/1999 privind sistemul public de asigurări sociale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr.1-4, art.2), cu modificările ulterioare, se completează cu punctul 42) cu următorul cuprins: ”

Totodată, Art. III din proiect, propunem a fi expus în următoarea redacție:

„**Art.III** – La articolul 3 din Legea nr.1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, 18-19, art.57) cu modificările ulterioare, în noțiunea „alte recompense” după cuvintele „prevăzute la art.” se introduce textul „19 lit.a²)”,

3. Cu referire la momentul intrării în vigoare, expunem că, potrivit art.56 alin.(2) din Legea nr.100/2017, pentru actele normative care modifică Codul fiscal, Codul vamal și Legea nr.1380/1997 cu privire la tariful vamal, precum și pentru legile de punere în aplicare a titlurilor Codului fiscal și a legilor ce țin de politica fiscală, data intrării în vigoare trebuie să survină nu mai devreme de 6 luni de la data publicării legilor respective. Prin urmare, în cazul în care actului normativ va intra în vigoare la o altă dată decât cea stabilită prin lege, necesită a fi prevăzută derogarea de la prevederile art.56 alin.(2) al Legii menționate supra.

Proiectul de lege urmează a fi revăzut prin prisma observațiilor invocate, iar oportunitatea adoptării proiectului de lege ține de competența exclusivă a Parlamentului.

Șeful Direcției generale

Ion CREANGĂ